Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. 627

Wilno, dnia 11 marca 1932 r.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

P r o m e m o r i a d e l e g a c j i l i t e w s k i e j d o p a ń s t w s y g n a t a r j u s z y k o n w e n c j i k ł a j p e d z k i e j .Jak podaje korespondent Elty z Genewy, dn.8.b.m. delegacja litewska wręczyła przedstawicielom Anglji, Francji i Włoch pro memoria, w którem zaznacza się, że:

1/ niemiecki konsul generalny w Kłajpedzie czynnie miesza się do odbywających się obecnie rokowań o utworzenie Dyrektorjatu; partje większościowe sejmiku informują konsula o każdej rozmowie i postępują według instrukcyj, otrzymywanych od konsula lub za jego pośrednictwem z Berlina.

2/ w dn.2 b.m. kanclerz Rzeszy w obecności sekretarza państwa von Buelowa przyjął przedstawicieli organizacji niemieckiej "Memellandbund", która została zorganizowana w Berlinie i ma na celu oderwanie Kraju Kłajpedzkiego od Litwy; kanclerz Rzeszy przyjął od tych osób memorjał, w którym wymieniają one konkretne środki wiodące do zmiany terytorjalnego status quo, ustalonego na podstawie traktatów i proszą rząd Rzeszy o zastosowanie tych środków. Delegacja litewska podkreśla, że takie postępowanie szefa rządu niemieckiego ostentacyjnie i publicznie ogłoszone, jest ciężką prowokacją, skierowaną przeciwko integralności terytorjum litewskiego i grozi zburzeniem dobrego porozumienia między dwoma państwami.

3/ Wobec tego delegacja litewska oświadcza, że uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę rządów państw, które podpisały wraz z Litwą t.zw.konwencję kłajpedzką, na to, że powyżej wymienione nowe fakty, do których należy również dołączyć wybryk kanclerza Rzeszy w Reichstagu /czego w obecnej chwili delegacja litewska nie chce kwalifikować/, jeżeli już nie czynią niemożliwem, to w każdym razie niezmiernie utrudniają urzeczywistnienie zamierzeń, do jakich zdąża rząd litewski w celu uczynienia zadość życzeniom rządów państw sygnatarjuszy w sprawie utworzenia nowego Dyrektorjum Kraju Kłajpedzkiego.

P r a s a n i e m i e c k a a z a t a r g k ł a j p e d z k i . Jak podaje Elta, genewski korespondent "Deutsche Allgemeine Ztg." donosi:"Narady, które są obecnie prowadzone pomiędzy sygnatarjuszami statutu kłajpedzkiego, dotychczas nie doprowadziły do uchwalenia przekazania Trybunałowi Haskiemu kwestji wysuniętej przez Niemcy w Radzie L.N. Projekt rozstrzygnięcia tej kwestji drogą arbitrażu między kierownikami państw neutralnych zyskuje sobie coraz więcej zwolenników. Uchwała jeszcze nie zapadła, lecz jest oczekiwana w najbliższym czasie.-

Z a b i e g i d e l e g a c j i l i t e w s k i e j w s p r a w i e z a t a r g u . Jak podaje korespondent Elty z Genewy, oprócz bezpośredniego udziału delegacji litewskiej w obradach nadzwyczajnej sesji L.N. oraz w pracach konferencji rozbrojeniowej prowadzi ona poważne rozmowy z przedstawicielami Anglji, Francji, Włoch i Japonji. Po zapadnięciu na zdrowiu Klimasa, obecnie delegacja litewska składa się z ministra Zauniusa, posła litewskiego w Londynie Sidzikauskasa i pułk.Sztabu Generalnego Lanskoronkisa. Celem tych rozmów jest ostateczne zlikwidowanie sytuacji, jaka się wytworzyła w kraju kłajpedzkim w związku ze złożeniem z urzędu Boettchera.

S p r a w a n i e m i e c k i c h r e p r e s y j e k o n o m i c z n y c h w z g l ę d e m L i t w y . Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.58/,jak słychać w kołach miarodajnych rząd litewski uzna eventualne niemieckie represje gospodarcze względem Litwy, jako pogwałcenie litewsko-niemieckiej umowy handlowej i prześle o tem zawiadomienie Lidze Narodów.

S p r a w a b o j k o t u e k o n o m i c z n e g o L i t w y p r z e z f i r m y n i e m i e c k i e ."Lietuvos Aidas"/Nr.55/: Prasa niemiecka,atakując Litwę z powodu Kłajpedy wciągnęła w politykę również pewne firmy niemieckie, które zakomunikowały firmom

litewskim, że nie będą sprzedawały towarów zanim nie zostaną uregulowane sprawy Kłajpedy. Zakrawa to na żart: Niemcy, którzy się uskarżają na kryzys ekonomiczny odmawiają jednocześnie sprzedaży swych towarów. Kupcy litewscy bardzo są oburzeni na tego rodzaju politykę firm niemieckich. Zresztą kupcy litewscy wcale nie utyskują z powodu zrywania stosunków handlowych, gdyż mogą z powodzeniem nabywać towary w innych krajach. Stosunki z firmami niemieckiemi nawiązali kupcy litewscy od czasów okupacji niemieckiej i zdążyli już z faktem tym zżyć się. Z tego powodu zdarzało się, że przywożono z Niemiec towary bardzo niewielkiej wartości, różne erzatze, które wpychano kupcom litewskim, jako "Ware nur für Litauen".Kupcy litewscy obecnie niechybnie znajdą drogę do innych krajów: Anglji, Francji, Czechosłowacji, Skandynawji, które bardzo chętnie nawiązują z firmami litewskiemi stosunki. Ze wszystkich tych krajów otrzymują obecnie kupcy litewscy oferty w wielu wypadkach na dogodniejszych niż w Niemczech warunkach. W tych dniach oczekuje się przybycia na Litwę przedstawicieli handlowych z Anglji, Francji i innych krajów dla nawiązania z Litwą obszerniejszych stosunków handlowych. Utoruje się więc w ten sposób drogę do innych krajów. Drogą tą pójdą również niewątpliwie kupcy, którym firmy niemieckie jeszcze nie odmówiły sprzedaży swych towarów.

Jak słychać Litwini amerykańscy również są oburzeni z powodu akcji niemieckiej przeciwko Litwie i zapowiadają, że nie pojadą na Litwę okrętami niemieckimi.

Wogóle należałoby w miarę możliwości zadawalniać się wyrobami krajowemi. Wyroby spółki "Drobe" /sukno/ dostatecznie wykazały, iż mogą służyć za ubranie niegorzej od wyrobów zagranicznych. Pozatem firma kowieńska "Kowieńskie Tkaniny" produkuje ładne i dobre materjały jedwabne, które z powodzeniem mogą zastąpić jedwabie niemieckie.

W r a ż e n i a P o l a k a z L i t w y ."Lietuvos Aidas"/Nr.55/ z powołaniem się na wileńskiej "Słowo" zamieszcza wrażenia z Litwy dyrektora elektrowni wileńskiej Glatmana, który bawił niedawno na Litwie. Inż.Glatman oświadczył, że Litwa intensywnie się elektryfikuje, Niema prawie miasteczka, któreby nie miało elektryczności. Ponadto opracowany został obszerny plan elektryfikacji całego kraju. Wyłoniony został specjalny komitet w celu zbadania możliwości wyzyskania rzek i strumieni litewskich na cele elektryfikacji. Wielki postęp daje się na Litwie zauważyć również w zakresie komunikacji. Zbudowano szereg nowych szos, odbywa się ożywiony ruch autobusowy, każde najmniejsze nawet miasteczko posiada automatyczne stacje benzynowe. Kowno również się ogromnie rozbudowało.

E c h a z g o n u B r i a n d a . Zgon Brianda wywołał w prasie litewskiej żywe echa. "Lietuvos Žinios" i "Rytas" poświęciły pamięci Brianda dłuższe artykuły.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

O r g a n V o l d e m a r a s a . Jak podaje "Rytas" /Nr.44/ z powołaniem się na "Idisze Stimme", wkrótce ma się ukazać organ prasowy prof.Voldemarasa. Druk jego już się rozpoczął. Organ Voldemarasa zawiera artykuły na temat Genewy i Kłajpedy.-

P r o j e k t w z m o c n i e n i a r a d j o s t a c j i k o w i e ń s k i e j .Jak podaje "Rytas" /Nr.44/,wyłoniono projekt wzmocnienia radjostacji kowieńskiej do siły 50 kv., ażeby przeciwdziałać działaniu obcych stacyj.

S p r a w a k ł a j p e d z k a w c e n t r a l n y m k o m i t e c i e K r i k s z c z i o n i ó w .Jak podaje "Rytas" /Nr.44/, 8 marca odbyło się posiedzenie komitetu centralnego partji krikszczioniów, poświęcone wypadkom kłajpedzkim.

Z w o l n i e n i e g e n e r a l n e g o s e k r e t a r z a p a r t j i a t e j t i n i n k ó w .Jak podaje "Rytas"/Nr.44/, zwolniony został w dn.9 b.m. z ciężkiego więzienia po odbyciu 2-miesięcznej kary generalny sekretarz partji atejtininków Jan Sztaupas.

Z a k a z d e b i t u "O s p r e u s s i s c h e Z t g." Jak podaje "Rytas" /Nr.44/,zakazano na Litwie debitu pisma "Ostpr.Ztg.", które się ostatnio odznaczyło ostremi napaściami na Litwę.

S p r a w a r o z w o j u a w j a c j i l i t e w s k i e j. Jak podaje "Rytas" /Nr.44/,litewski aeroklub, którego prezesem został obecnie prof.Żemaitis rozwija intensywnie swą działalność. Liczył on w r.ub.334 członków rzeczywistych i przeszło 17 tys. sympatyków. Klub nabył nowy samolot i spadochron. Klub zamierza nabyć jeszcze parę samolotów. Pozatem w szkołach litewskich będzie prowadzona na szeroką skalę propaganda awjacji. W Nidzie zostanie założona szkoła lotnictwa.

VII.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

N o w i n a u c z y c i e l e w K ł a j p e d z i e .Jak podaje "Echo" /Nr.67/, kłajpedzkie seminarjum nauczycielskie ukończyło 48 osób.

P r z e d s t a w i c i e l L . N .w K ł a j p e d z i e .Jak podaje "Echo" /Nr.66/,do Kłajpedy przybył przedstawiciel Ligi Narodów Chapman dla wyjaśnienia sprawy należnych od rządu centralnego dla L.N. pieniędzy.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

"V i l n i a u s R y t o j u s" o a r t y k u l e L. W a s y l e w s k i e g o w s p r a w i e l u d n o ś c i l i t e w s k i e j n a k r e s a c h P a ń s t w a P o l s k i e g o .

"Vil.Ryt.Nr.21 z dn.12.III.1932 r.Art.p.t."Pan L. Wasylewski gniewa się i błądzi". Streszczenie:

P.Wasylewski znany jest w Polsce jako znawca zagadnienia mniejszościowego. Pisał on sporo o Litwinach, Ukraińcach i Białorusinach. W Nr.6 "Spraw Narodowościowych" zamieścił p.W. recenzję książki "Die Nationalitäten in den Staaten Europas".Mówiąc w recenzji tej o Litwinach wileńskich p.W.zniża się do tonu, stylu i rozumowania "Dziennika Wileńskiego". Przedewszystkiem gniewa się p.W., że we wzmiankowanej książce nie została podana liczba Litwinów w Wileńszczyźnie. Zwłaszcza zaś irytuje się p.W. z powodu ustępu: "Zanim kwestja wileńska nie została ostatecznie rozstrzygnięta, Litwini wileńscy nie uczęstniczą w wyborach do sejmu polskiego..." P.W.twierdzi, że sprawę wileńską rozstrzygnęła konferencja Ambasadorów, zapominając, że największe powagi prawnicze dawno wykazały, iż Konferencja Ambasadorów nie miała najmniejszego prawa rozwiązywać tej kwestji. Zdaniem p.W.Litwini nie uczestniczą w wyborach do sejmu, gdyż boją się wykazać swą słabość liczebną. P.W. powtarza tu oklepane już dawno zdanie. Wreszcie kapitalnem zboczeniem z drogi prawnej jest oświadczenie p.W., że Litwini ukrywają również liczbę swych szkół, bojąc się by nie wyszło najaw, że szkół litewskich jest więcej niż polskich /stosunkowo/ i że Litwini pod tym względem są wyjątkowo uprzywilejowani. Wszystko to świadczy, że dla Polaków z małemi wyjątkami jedna jest tylko miarka w stosunku do Litwinów: nienawiść i ignorancja.